

WYPEŁNIA ZDAJĄCY**KOD**

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Miejsce na naklejkę.

Sprawdź, czy kod na naklejce to

M-100.

Jeżeli tak – przyklej naklejkę.

Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

Egzamin maturalny**Formuła 2023****HISTORIA****Poziom rozszerzony****TEST DIAGNOSTYCZNY**

Symbol arkusza

MHIP-R0-**100**-2212DATA: **21 grudnia 2022 r.**GODZINA ROZPOCZĘCIA: **14:00**CZAS TRWANIA: **180 minut**LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **60****Przed rozpoczęciem pracy z arkuszem egzaminacyjnym**

1. Sprawdź, czy nauczyciel przekazał Ci **właściwy arkusz egzaminacyjny**, tj. arkusz we **właściwej formule**, z **właściwego przedmiotu** na **właściwym poziomie**.
2. Jeżeli przekazano Ci **niewłaściwy** arkusz – natychmiast zgłoś to nauczycielowi. Nie rozrywaj banderol.
3. Jeżeli przekazano Ci **właściwy** arkusz – rozerwij banderole po otrzymaniu takiego polecenia od nauczyciela. Zapoznaj się z instrukcją na stronie 2.

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 34 strony (zadania 1–26).
Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Na pierwszej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
3. Zapoznaj się uważnie ze źródłami, a następnie wykonaj zadania umieszczone pod nimi. Odpowiadaj tylko na podstawie źródeł i tylko własnymi słowami – chyba że w zadaniu polecono inaczej. Udzielaj tyłu odpowiedzi, o ile Cię poproszono.
4. Rozwiązania i odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
5. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
6. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
7. Nie wpisuj żadnych znaków w tabelkach przeznaczonych dla egzaminatora. Tabelki umieszczone są na marginesach przy każdym zadaniu.
8. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.

**Zadania egzaminacyjne są wydrukowane
na następnych stronach.**

Zadanie 1.

Fragment opracowania historycznego

Wzniesiony około 960–950 r. p.n.e. reprezentacyjny zespół pałacowo-świątynny usytuowany był na wzgórzu. Obecnie nie jest dostępny dla badań archeologicznych. Na jego obszarze znajdują się niezwykle ważne obiekty kultowe ze schyłku VII w. – m.in. tzw. Kopała na Skale. Jedyną pozostałość wspaniałej niegdyś budowli, czczona jako największa świętość religijna i narodowa, to fragment muru otaczającego świątynię za czasów Heroda I Wielkiego.

Na podstawie: *Wielka historia świata*, t. 2, red. J. Śliwa, Kraków 2005, s. 357.

1.1.

Zadanie 1.1. (0–1)

0–1

Podaj nazwę miasta, w którym został wzniesiony zespół pałacowo-świątynny wspomniany w tekście.

.....

1.2.

Zadanie 1.2. (0–1)

0–1

Rozstrzygnij, czy obiekty sakralne wymienione w tekście należą do wyznawców tej samej religii. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do tekstu i do własnej wiedzy.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

2.

Zadanie 2. (0–1)

0–1

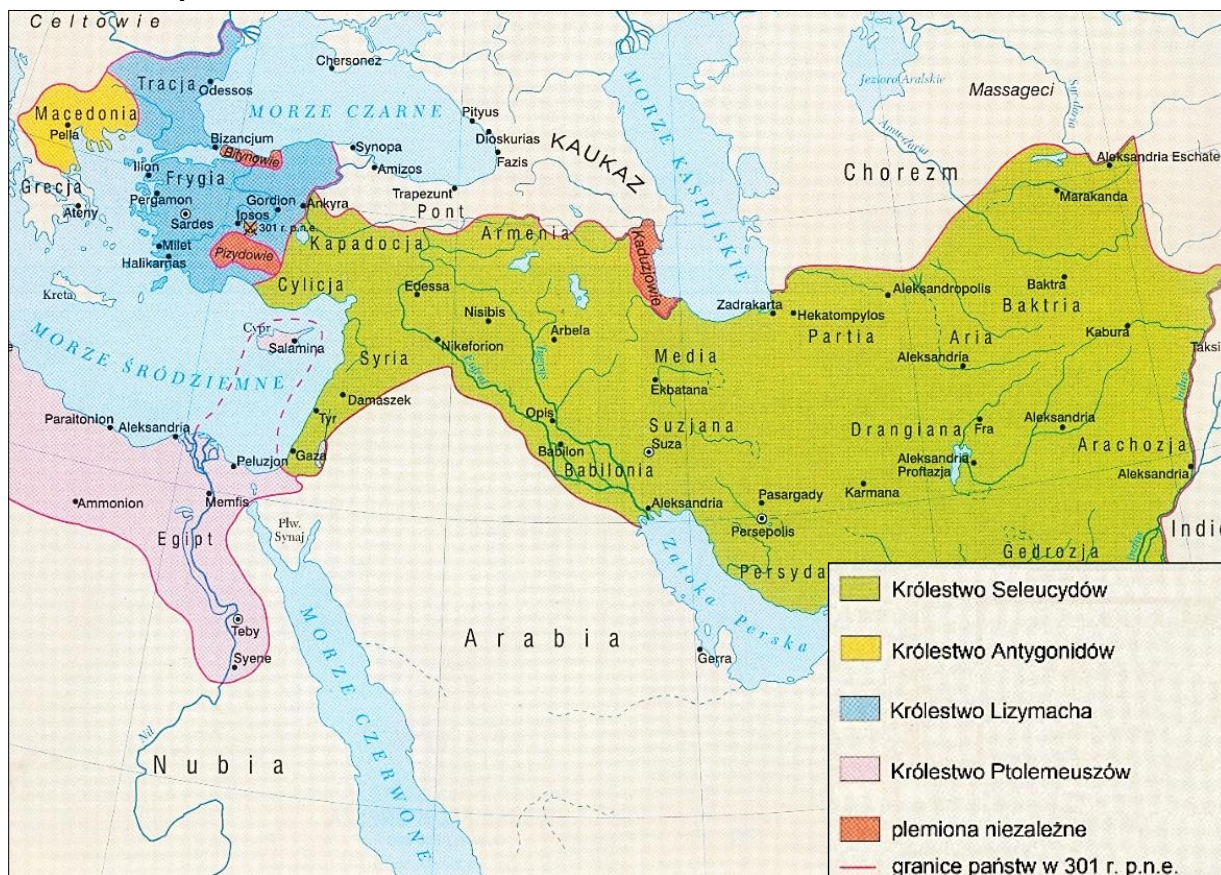
Źródło 1. Fragment *Dziejów Herodota*

W tym rozdrażnieniu umysłów [...] przybył do Aten Milezyjczyk Arystagoras [...]. [S]tanał przed Zgromadzeniem i powtórzył to samo, co mówił w Sparcie, o bogactwach Azji [...]. Ponadto rozvodził się, że Milet jest kolonią ateńską i godzi się wielkiemu państwu ich ocalić. Nie szczędził obietnic – potrzeba przynagliła – aż ich przekonał [...]. Ateńczycy uchwalili wysłać 20 okrętów na pomoc Jonom [...]. Te okręty stały się dla Greków i barbarzyńców początkiem nieszczęść.

A. Paner, J. Iluk, *Na tabliczce i papirusie* [...], Koszalin 1997, s. 37.

Źródło 2. Mapa

Atlas historyczny dla szkół średnich, red. J. Konarski, A. Daniluk, Warszawa 2001, s. 3.

Rozstrzygnij, czy na mapie (źródło 2.) przedstawiono skutki wojny, której początki przedstawiono w tekście (źródło 1.). Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do informacji z obu źródeł.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

3.

Zadanie 3. (0–2)

0–1–2

Fragment *Żywotów sławnych mężów* Plutarcha

Wsiadł na jakiś wynajęty wóz i pojechał na nim początkowo jakąś inną drogą, lecz zaraz skręcił w kierunku Ariminum i tak dotarł do rzeki dzielącej Galię Przedalpejską od właściwej Italii. [...] Miotany wielkością zamierzeń, na które się porwał, zwolnił biegu, a na końcu zatrzymał się nawet w drodze i w milczeniu, pełen wahania, długo namyślał się nad wszystkim [...]. Ostatecznie jednak zdobył się na odwagę, otrząsnął się z tych myśli i rzucił się w objęcia przyszłości, wypowiadając owe znane słowa: *Alea iacta est* – „Kości zostały rzucone”. [...] Zaraz też przekroczył rzekę i odtąd już pędem jechał dalej, tak że jeszcze przed świtem znalazł się w Ariminum i utrzymał to miasto w swych rękach.

A. Paner, J. Iluk, *Na tabliczce i papyrusie* [...], Koszalin 1997, s. 78–79.

Napisz, kogo dotyczy przedstawiony w źródle opis, i przedstaw polityczny skutek decyzji podjętej przez tę osobę.

Osoba: .....

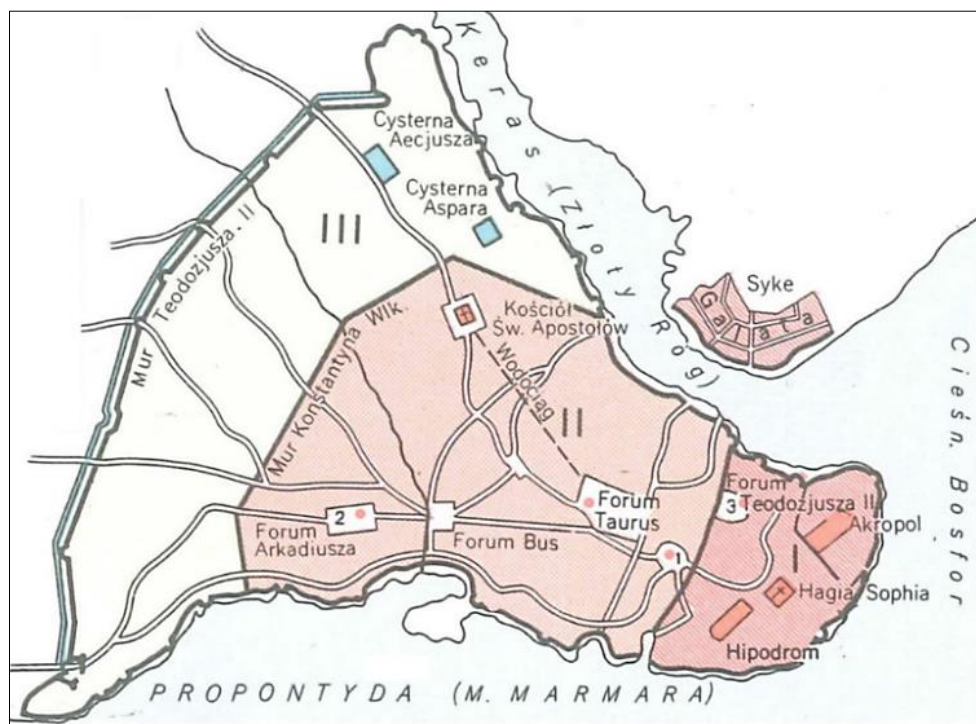
Polityczny skutek: .....

.....
 .....
 .....

4.

Zadanie 4. (0–1)

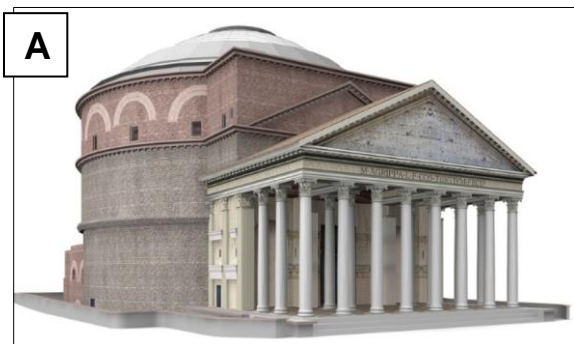
0–1

Źródło 1. Plan miasta

Atlas historyczny świata, red. J. Wolski, Warszawa 1996, s. 26.

Źródło 2. Ilustracje rekonstrukcji budowli

Na podstawie: <https://pl.wikipedia.org>; <https://www.guidigo.com>

Podaj nazwę miasta przedstawionego w źródle 1. oraz literę, którą w źródle 2. oznaczono ilustrację budowli wzniesionej w tym mieście.

Nazwa miasta: .....

Litera: .....

Zadanie 5. (0–2)

Fragment pisma papieża Grzegorza VII

[W]ydaliśmy na synodzie naszym następujące postanowienie: ci, którzy [...] za wynagrodzeniem osiągnęli jakikolwiek stopień lub urząd duchowny, nie mają zajmować na przyszłość w Kościele Świętym żadnego stanowiska urzędowego; a także ci, którzy za pieniądze dzierżą kościoły, mają je bezwzględnie utracić, aby nie można ich było później sprzedać lub kupić. Niemniej też ci, którzy trwają w grzechu nierządu, nie mają odprawiać mszy albo mając niższe święcenia, zarządzać ołtarzem. Stanowimy też, że gdyby oni wzgardzili postanowieniem naszym i Ojców Świętych, lud żadną miarą nie ma przyjmować ich posług, aby ci, którzy dla miłości Boga i godności urzędu nie chcą się poprawić, przyszli do rozumu przez wstyd i łajanie ludu.

Teksty źródłowe do nauki historii w szkole, nr 6, oprac. J. Żuławiński, Warszawa 1959, s. 15.

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Autorem cytowanego pisma był papież, który zainicjował wyprawy krzyżowe.	P	F
2.	Z tekstu wynika, że wprowadzono zakaz odprawiania mszy i zarządzania ołtarzem dla duchownych oskarżonych o nepotyzm.	P	F
3.	Jedno z postanowień, o których mowa w tekście, zakazywało symonii.	P	F

5.
0–1–2

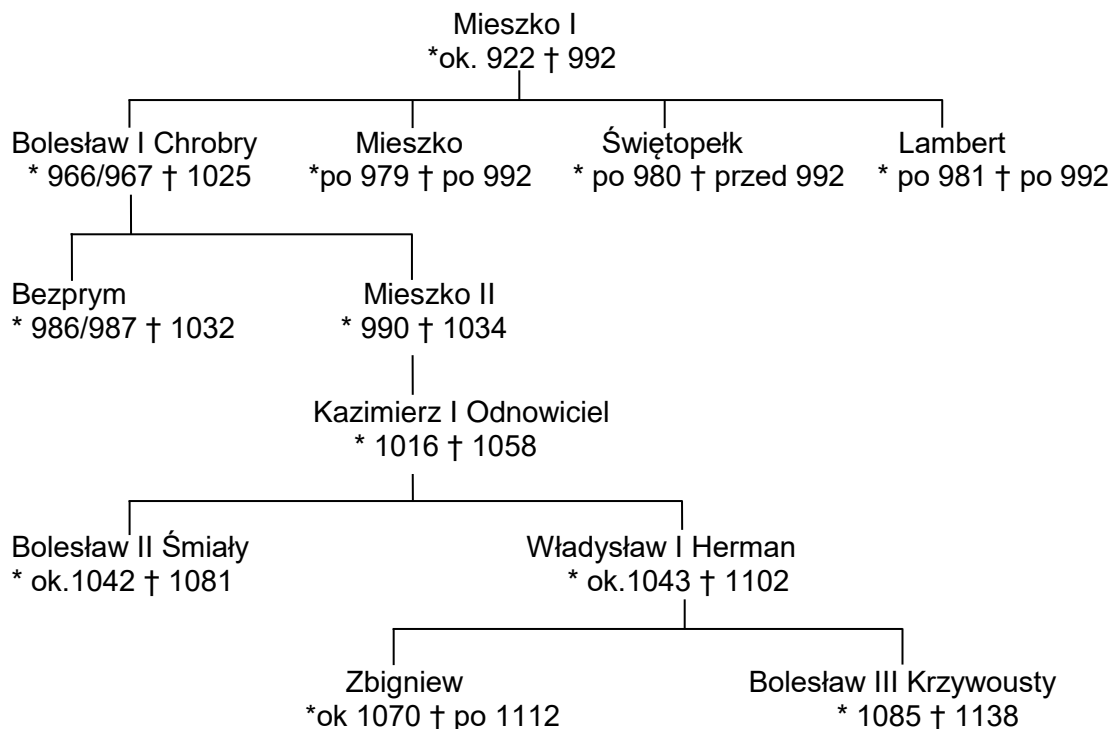
Zadanie 6.

Źródło 1. Fragment opracowania historycznego

Zasługi [tego władcy] dla utrzymania państwa polskiego, jego całości i indywidualności są niepodważalne. Pod wieloma względami przypomina swojego pradziada [...]: trzeźwą kalkulacją polityczną, dostosowaniem celów do aktualnych możliwości, wysuwaniem realnych osiągnięć przed spektakularne wyczyny i blask wspaniałych gestów. Na zbudowanym przez ojca mocnym fundamencie mógł się później Bolesław [...] pokusić o ponowne wkroczenie na arenę polityki europejskiej, a także o przywrócenie korony królewskiej.

G. Labuda, *Korona i infuła. Od monarchii do poliarchii*, Kraków 1996, s. 4.

Źródło 2. Tablica genealogiczna Piastów [fragment]

*rok urodzenia, † rok śmierci

Na podstawie: M. Bogucka i in., *Dynastie panujące w Polsce*, Wrocław 2007, s. 25–26.

6.1. Zadanie 6.1. (0–1)

0–1 Spośród uwzględnionych w tablicy genealogicznej przedstawicieli dynastii Piastów wymień tych, których autor tekstu określił *pradziadem* i *ojcem*.

Pradziad: .....; Ojciec: .....

6.2. Zadanie 6.2. (0–1)

0–1 Wyjaśnij okoliczności utraty tronu przez władcę, którego charakterystykę stanowi tekst przytoczony w źródle 1.

Zadanie 7. (0–1)

7.

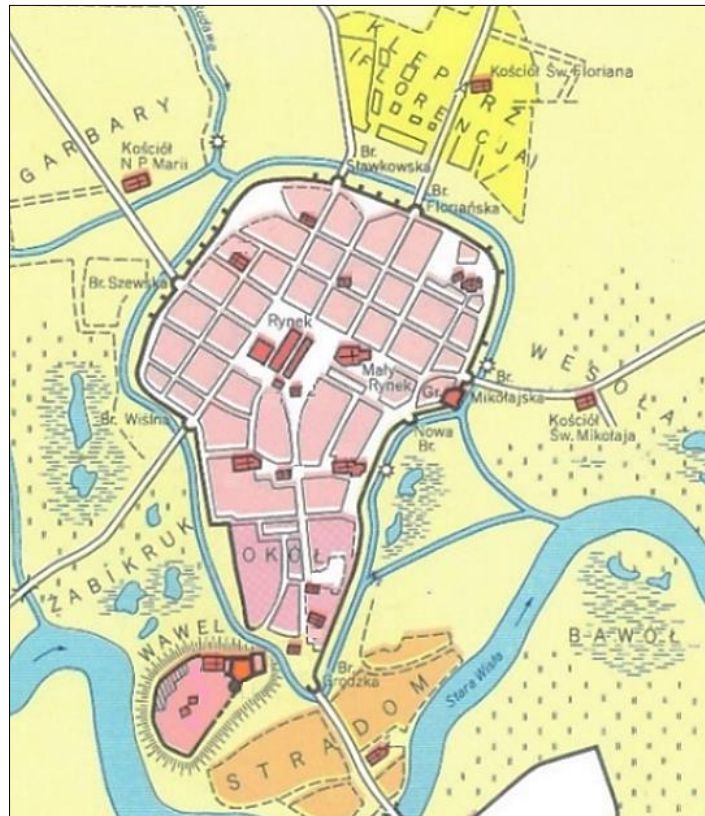
0–1

Źródło 1. Fragment dokumentu z epoki

Zamierzając [...] miasto założyć w Krakowie i tam ludzi z różnych stron świata zebrać, podajemy do wiadomości wszystkim [...], że my, Bolesław, z łaski bożej książę krakowski i sandomierski, wraz z matką Grzymisławą i z małżonką naszą Kunegundą, na tym prawie je osadzamy, na którym i miasto Wrocław założono, ale nie według tamecznej praktyki, lecz według tego, co zgadza się z prawem i formą miasta Magdeburga, tak iżby z wątpliwościami, gdyby powstały, odnoszono się do tamtejszego pisanego prawa.

Teksty źródłowe do nauki historii w szkole, nr 8, oprac. R. Heck, Warszawa 1959, s. 4–5.

Źródło 2. Plan Krakowa

Atlas historyczny Polski, red. W. Czapliński, T. Ładogórski, Warszawa 1996, s. 9.

Rozstrzygnij, czy źródło 2. przedstawia układ przestrzenny Krakowa przed wydaniem dokumentu przytoczonego w źródle 1., czy – po jego wydaniu. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do informacji zawartych w obu źródłach.

Rozstrzygnięcie: .....

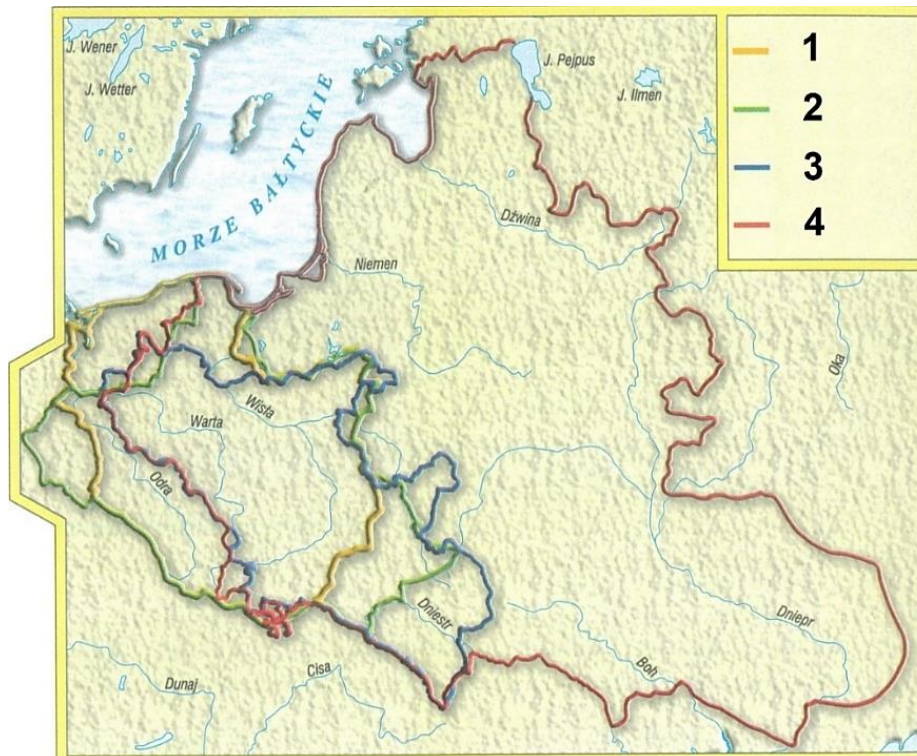
Uzasadnienie: .....

.....
.....
.....

Zadanie 8. (0-1)**Źródło 1. Fragment kroniki średniowiecznej**

Był ze czcią koronowany w katedrze krakowskiej na króla Polski. Ziemię kujawską, którą jeszcze za czasów ojca jego zajęli Szpitalnicy Najświętszej Maryi Jerozolimskiej z domu niemieckiego, bez wojny i jednego cięcia mieczem od nich odzyskał. Niedługo zaś potem książęta, panowie i cała szlachta ruska, nie mogąc się oprzeć jego potędze, dobrowolnie poddali mu siebie i swoje mienie, przyjęli go za swego pana [...].

D. Ostapowicz, S. Suchodolski, D. Szymikowski, *Od Hammurabiego [...]*, t. 1, Gdańsk 1999, s. 186–187.

Źródło 2. Mapa. Polska Piastów i Polska Jagiellonów

T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w źródłach [...]*, Toruń 2004, s. 145.

Rozstrzygnij, którym numerem oznaczono w legendzie mapy (źródło 2.) granice państwa polskiego ukształtowane za panowania władcy opisanego w źródle 1. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do obu źródeł.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....
 .....
 .....

Zadanie 9. (0–1)

9.

0–1

Źródło 1. Fragment opracowania historycznego

Pod wpływem oddziaływania pozostałości kulturowych świata starożytnego, wpływów renesansu karolińskiego i dalekiej, ale konsekwentnie rozwijającej się architektury bizantyjskiej [...] ukształtował się we Francji nowy styl w architekturze [...]. Rozpowszechnia go od IX wieku na terenie Francji, a potem Włoch i Niemiec [...] zakon benedyktynów, a w końcowym okresie także cystersów. [...] Otwory okienne giną niemal na tle ścian, gdyż ich wielkość ograniczały wymogi ówczesnej techniki obronnej. Większe otwory występują w razie zastosowania podziału okna na dwie i trzy części [...].

E. Charytonow, *Zarys historii architektury*, Warszawa 1963, s. 84–89.

Źródło 2. Fotografie kościołów

<https://pl.wikipedia.org>

Rozstrzygnij, na której fotografii ze źródła 2. – A czy B – została przedstawiona budowla charakterystyczna dla stylu, który opisano w źródle 1. Odpowiedź uzasadnij, podając jedną widoczną cechę tego stylu.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....
.....
.....

Zadanie 10.

Fragment opracowania historycznego

Tak doszło do słynnego zjazdu monarchów, Maksymiliana, Władysława i Zygmunta, [...] w Wiedniu, w lipcu 1515 roku. Cesarz oferował swoje pośrednictwo w zawarciu pokoju polsko-moskiewskiego [...]. Maksymilian wycofywał też poparcie dla pretensji Krzyżaków, ale Zygmunt zrezygnował z prawa patronatu nad Zakonem [...]. Najistotniejsze były umowy matrymonialne. [...] [!]stotne tu były układy między Maksymilianem a Władysławem, projekt wyswatania cesarskich wnuków, [...] z dziećmi króla Czech i Węgier, Ludwikiem i Anną. [...] Ale było coś z hazardu, obcego naturze Zygmunta, w owej ugodzie: czyż mógł się spodziewać, jakie [...] przyniesie [...] nieszczęścia Węgrom?

S. Grzybowski, *Dzieje Polski i Litwy (1506–1648)*, Kraków 2000, s. 30–31.

10.1

Zadanie 10.1. (0–1)

0–1

Przyporządkuj do podanych poniżej tytułów monarszych imiona władców wymienionych w tekście.

Król Czech i Węgier: .....

Król Polski i Wielki Książę Litewski: .....

10.2.

Zadanie 10.2. (0–1)

0–1

Podaj nazwy dwóch dynastii, do których należeli władcy wymienieni w tekście.

- .....
- .....

10.3.

Zadanie 10.3. (0–1)

0–1

Wyjaśnij, odwołując się do własnej wiedzy, na czym polegały *nieszczęścia Węgier*, o których wspomniano w tekście.

.....

.....

.....

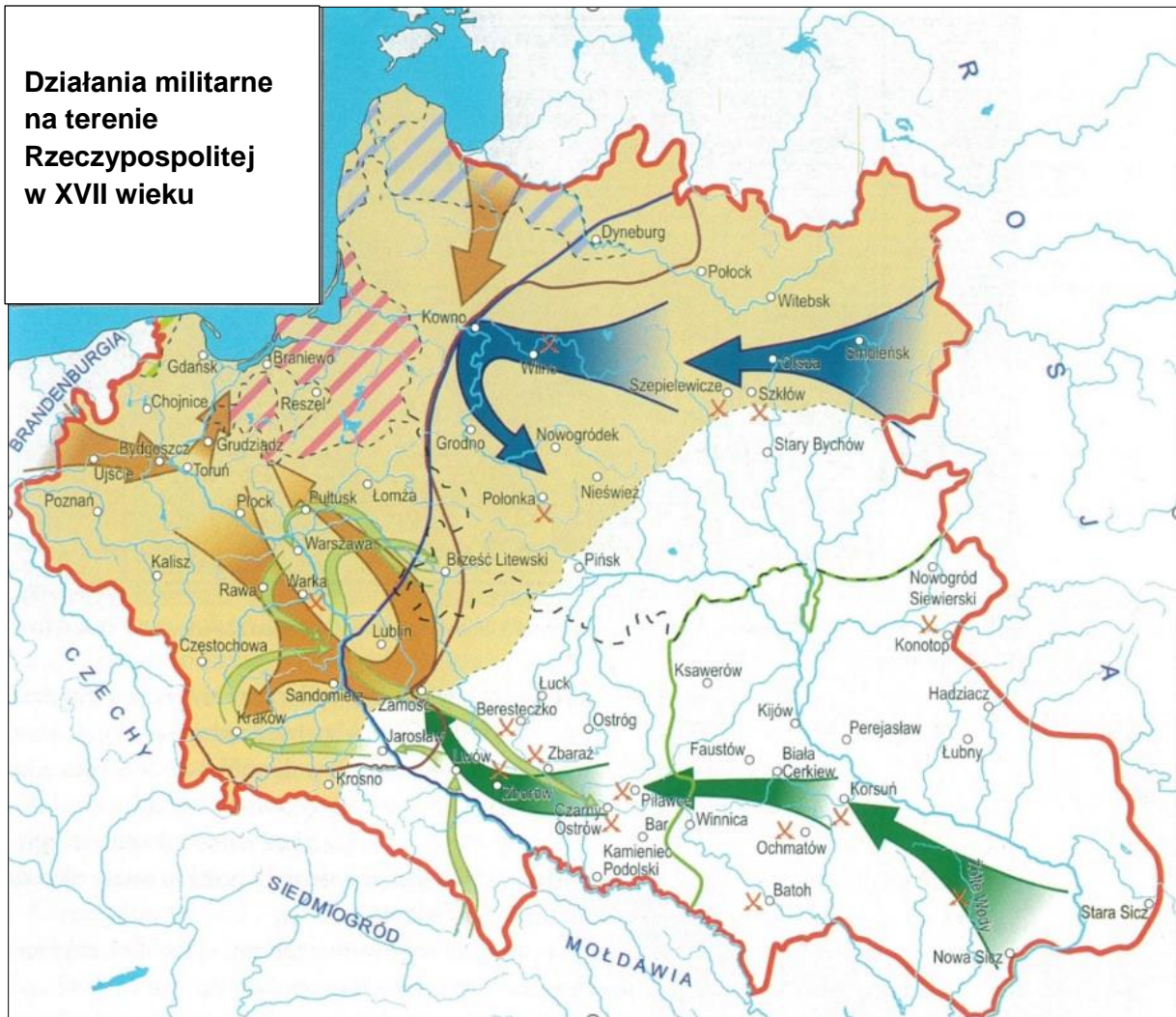
.....

Zadanie 11. (0–2)

11.
0–1–2

Mapa

Na podstawie: J.A. Gierowski, *Rzeczpospolita w dobie złotej wolności* [...], Kraków 2004, s. 57.

Sformułuj dwa argumenty na potwierdzenie tezy, że mapa przedstawia działania militarne na terenie Rzeczypospolitej w okresie panowania Jana II Kazimierza Wazy.

- .....
- .....

Zadanie 12.

Źródło 1. Fragment relacji z epoki

Miesiąca *novembra*¹ dnia 11., w dzień świętego Marcina, dał Pan Najwyższy ojczyźnie naszej utrapionej szczęśliwą wiktoriją [...] nad nieprzyjacielem poganinem [...], który niesłusznie wdarłszy się do nas, wziął nam [...] – Kamieniec Podolski. [...] Nazajutrz po tej szczęśliwej wiktorijej znowu Pan Najwyższy Ojczyznę osierociwszy zasmęcił, kiedy nam prawie anioła dawszy za króla Michała [...] książećcia zabrał *insperate*² we Lwowie.

¹ November – listopad.

² Insperate – niespodziewanie.

J.W. Poczobutt-Odlanicki, *Pamiętnik*, Warszawa 1987, s. 271–272.

Źródło 2. Medal z epoki

Tłumaczenie napisu: *Innocenty XI papież, Leopold I cesarz, Jan III król Polski, Marcantonio Giustiniani książe Wenecji.*

<https://en.numista.com>

12.1.

Zadanie 12.1. (0–1)

0–1

Podaj stosowaną w historiografii nazwę sojuszu, do którego nawiązuje źródło 2.

.....

12.2.

Zadanie 12.2. (0–1)

0–1

Rozstrzygnij, czy na medalu (źródło 2.) upamiętniono zwycięstwo, o którym mowa w źródle 1. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do informacji zawartych w obu źródłach.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 13. (0–2)

13.
0–1–2

Rysunek satyryczny z końca XVIII wieku

Tłumaczenie napisu: *Tym razem sprawiedliwość jest po stronie silniejszego.*

<https://gallica.bnf.fr>

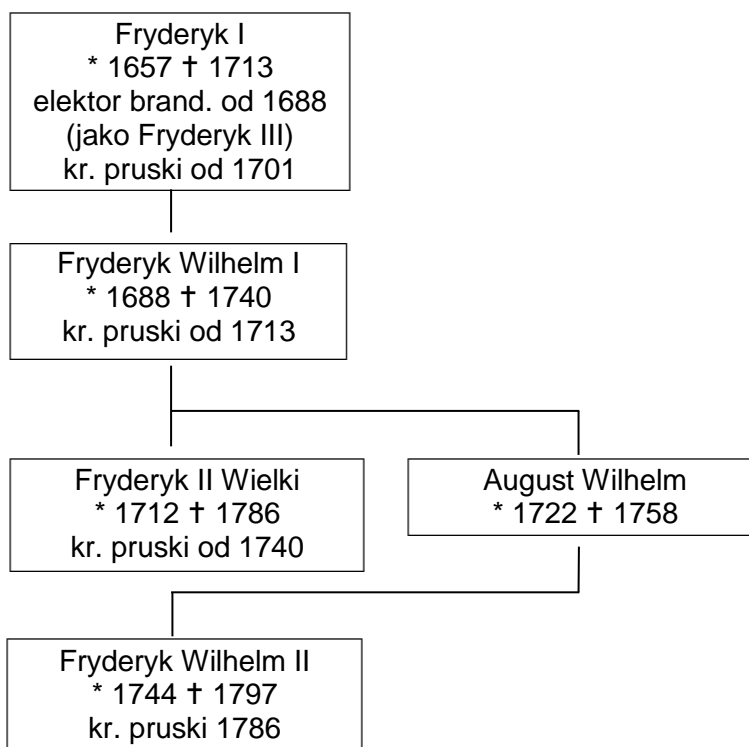
Rozstrzygnij, czy rysunek satyryczny jest komentarzem do sytuacji społecznej we Francji przed wybuchem rewolucji, czy – po jej wybuchu. Odpowiedź uzasadnij, interpretując dwa elementy graficzne rysunku i napis.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....
.....
.....
.....

Zadanie 14.

Źródło 1. Tablica genealogiczna Hohenzollernów [fragment]

Na podstawie: *Dynastie Europy*, red. A. Mączak, Wrocław 2009, s. 114.

Źródło 2. Fragmenty opracowania historycznego

Fragment A: Efektem nowego układu sił i determinacji sojuszników w blokowaniu wpływów państw zachodnich w Europie Środkowo-Wschodniej był tzw. traktat Löwenwolda [...] – zwany także traktatem trzech czarnych orłów – przewidujący wykluczenie kandydatury do tronu polskiego zarówno Wettina, jak Leszczyńskiego, na rzecz „Piasta” lub infanta portugalskiego Emanuela. Porozumienie to [...] ukazywało [...] intencje sąsiadów wobec Rzeczypospolitej i było zapowiedzią, że dwór berliński dąży do przejęcia inicjatywy w czasie zbliżającego się bezkrólewia.

Fragment B: W tej sytuacji powstał w Berlinie pomysł uspokojenia sytuacji w Europie kosztem Rzeczypospolitej, sformułowany przez [króla Prus] [...]. Powstrzymana na Bałkanach Rosja miała uzyskać rekompensatę, przez aneksję części terytorium państwa polsko-litewskiego i dopuścić do niej sojuszników. Cesarzowa Austrii Maria Teresa wahała się przed zagarnianiem cudzych terytoriów, ale przeważało zdanie współrządzącego z nią syna Józefa II [...].

U. Augustyniak, *Historia Polski* [...], Kraków 2008, s. 804, 859.

14.1.

0–1

Zadanie 14.1. (0–1)

Każdemu fragmentowi A–B ze źródła 2. przyporządkuj władcę Prus ze źródła 1., który panował w czasie wydarzeń tam opisanych. Odpowiedzi zapisz poniżej.

Fragment A – .....

Fragment B – .....

Zadanie 14.2. (0–1)

Czy postanowienia traktatu opisanego we fragmencie A zostały zrealizowane?
W odpowiedzi odwołaj się do własnej wiedzy.

14.2.

0–1

.....

.....

.....

.....

Zadanie 15. (0–1)

Karykatura z epoki

15.

0–1

<https://www.britishmuseum.org>

Rozstrzygnij, czy karykatura powstała w kręgu zwolenników Napoleona, czy – jego przeciwników. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści rysunku.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 16.

Fragment relacji z epoki

Dzień, kiedy Mikołaj objął tron, był dniem wybuchu buntu gwardii. [...] Jego postawa wobec zbuntowanej gwardii była podobno tak imponująca, że jeden ze spiskowców podszedł doń cztery razy, aby go zabić w czasie przemowy do oddziału, i cztery razy nędznikowi zabrakło odwagi [...]. Dobrze poinformowani ludzie przypisują ten bunt wpływowi tajnych towarzyszy, które podobno toczyły Rosję od czasu kampanii wojsk sprzymierzonych we Francji i częstych podróży oficerów rosyjskich do Niemiec. [...] Środkiem wybranym przez spiskowców dla podburzenia wojska było śmieszne kłamstwo: rozpowszechniono pogłoskę, że Mikołaj uzurpuje koronę należną jego bratu Konstantemu, który podobno znajdował się w drodze do Petersburga, by dochodzić swoich praw z bronią w rękę.

Markiz de Custine, *Listy z Rosji* [...], Warszawa 1991, s. 89–90.

16.1.

0–1–2

Zadanie 16.1. (0–2)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	W tekście opisano wydarzenia, które rozegrały się po śmierci cara Aleksandra I.	P	F
2.	Brat cara, o którym mowa w tekście, pełnił funkcję namiestnika w Królestwie Polskim.	P	F
3.	Wydarzenia opisane w tekście nazywane są w historiografii powstaniem dekabrystów.	P	F

16.2.

0–1

Zadanie 16.2. (0–1)

Podaj, do jakich *kampanii we Francji* nawiązano w tekście.

.....

.....

.....

17.

0–1

Zadanie 17. (0–1)

Źródło 1. Fragment tekstu pieśni

Bartoszu, Bartoszu,
Oj, nie traćwa nadziei:
Bóg pobłogosławi –
Ojczyznę nam zbawi! [...]

Z maleńkiej iskierki –
Oj, wielki ogień bywa;
Pękną chociaż twarde,
Przemocy ogniwa!

Oj ostre! oj ostre,
Ostre kosy nasze,
Wystarczą na krótkie
Moskiewskie pałasze.

Kiliński był szewcem,
Podburzył Warszawę,
Wyprawił Moskałom
Weselisko krwawe

<https://www.sbc.org.pl>

Źródło 2. Fotografia muralu w Łomży

Na podstawie: <http://600.lomza.pl>

Rozstrzygnij, czy wydarzenia opisane w tekście pieśni miały miejsce w czasie powstania narodowego, do którego odnosi się mural. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści obu źródeł.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 18.

Karykatura z epoki

Na podstawie: <https://pl.wikipedia.org>

18.1.

0-1-2

Zadanie 18.1. (0-2)

Sformułuj dwa argumenty potwierdzające tezę, że karykatura jest krytycznym komentarzem do polityki *kulturkampfu*.

- .....
- .....

18.2.

0-1

Zadanie 18.2. (0-1)

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Karykatura nawiązuje do wydarzeń, które miały miejsce

- A. przed wybuchem Wiosny Ludów.
- B. między wybuchem Wiosny Ludów a wybuchem wojny francusko-pruskiej.
- C. między zakończeniem wojny francusko-pruskiej a wybuchem I wojny światowej.
- D. po wybuchu I wojny światowej.

Zadanie 19.

Źródło 1. Fragment reportażu E. Hemingwaya z okresu międzywojennego

Jeżeli jesteście obywatelami francuskimi mającymi francuski paszport, to człowiek za kontuarem stempluje go wam [...] i przechodziecie przez most do okupowanych Niemiec. [...] W Strasburgu nie można było dostać marek, bo rosnący kurs wymiany już wiele dni temu ogłosił bankierów, wymieniliśmy trochę francuskich pieniędzy na dworcu kolejowym w Kehl. Za dziesięć franków otrzymałem sześćset siedemdziesiąt marek. Dziesięć franków to równowartość mniej więcej dziewięćdziesięciu centów w pieniądzach kanadyjskich. Te dziewięćdziesiąt centów wystarczyło mojej żonie i mnie na cały dzień intensywnych wydatków, a pod koniec tego dnia zostało nam jeszcze sto dwadzieścia marek! [...] Bardzo przyjemnie wyglądający siwobrody stary pan widział, jak kupowaliśmy jabłka, i uchylił kapelusza. [...] Odszedł ulicą stając dokładnie tak, jak białobrodzi starzy panowie starego reżimu stającą we wszystkich krajach, ale popatrzył na jabłka bardzo tęsknie. [...] Jest typem człowieka, którego dochody nie rosną wraz z malejącą siłą nabywczą marki i korony.

S. Sierpowski, *Źródła do historii powszechnej* [...], t. 1, Poznań 1989, s. 263–265.

Źródło 2. Fotografia bawiących się dzieci z 1923 roku

<https://www.berliner-zeitung.de>

19.1.

Zadanie 19.1. (0–1)

0–1

Uzasadnij, że oba źródła przedstawiają to samo zjawisko ekonomiczne.

.....

.....

.....

.....

19.2.

Zadanie 19.2. (0–1)

0–1

Wyjaśnij, jaki skutek społeczny – zdaniem autora źródła 1. – powodowało opisanie zjawisko ekonomiczne.

.....

.....

.....

19.3.

Zadanie 19.3. (0–1)

0–1

Wyjaśnij, dlaczego część terytorium Niemiec była okupowana przez Francję w okresie, którego dotyczy tekst.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 20. (0–1)

20.

0–1

Fragment wiersza

Świat patrzy i ja patrę,
Ja wróżę i świat wróży,
Jesteśmy jak w teatrze:
Von Ribbentrop w podróży

Dziś nie ma sentymentu,
Dziś nie ma przeciwników,
Von Ribbentrop bez wstrętu
Odwiedzi bolszewików...

Do Wiednia, czy do Memla?
Do Rzymu, czy do Pragi?
Nie, jedźcie wprost do... Kremla
Von Ribbentrop bez blagi

Na Kremlu w pas się skłoni,
Pobuja i poprosi,
By dali mu do dłoni
Ów pakt o nieagresji.

Oswobodzenie, Warszawa 2005, s. 13.

Podaj stosowaną w historiografii nazwę układu międzynarodowego, do którego nawiązuje przytoczony wiersz, oraz rok podpisania tego układu.

Nazwa: .....

Rok: .....

Zadanie 21. (0–2)

21.

0–1–2

Na podstawie źródeł oraz własnej wiedzy uzupełnij tabelę – wpisz obok fragmentów biografii odpowiadające im nazwiska.

	Fragment biografii	Nazwisko
A.	Po wybuchu I wojny światowej w c.k. armii, następnie przeniesiony do Legionów Polskich, przeszedł cały ich szlak bojowy. Uczestnik wojny polsko-ukraińskiej i wojny polsko-bolszewickiej. Od listopada 1936 r. Marszałek Polski. W kampanii wrześniowej 1939 r. Naczelnym Wódz WP. W październiku 1941 r. przez Słowację powrócił do okupowanej Polski. Zamieszkał w Warszawie, gdzie zmarł w grudniu 1941 r.	
B.	W czerwcu 1908 r. współzałożyciel Związku Walki Czynnej. Od 17 sierpnia 1914 r. szef Departamentu Wojskowego Naczelnego Komitetu Narodowego. Uczestnik wojny polsko-ukraińskiej i wojny polsko-bolszewickiej. Od 30 września 1939 r. premier rządu RP na Uchodźstwie. Zginął 4 lipca 1943 r. w katastrofie lotniczej koło Gibraltaru. Jego prochy 17 września 1993 r. prochy przeniesiono na Wawel.	
C.	W sierpniu 1914 r. organizator Legionu Wschodniego we Lwowie. W lipcu 1918 r. przez Murmańsk dotarł do Francji, gdzie został dowódcą Armii Polskiej. W kwietniu 1919 r. z częścią Armii powrócił do Polski. 10 lutego 1920 r. dokonał uroczystych zaślubin Polski z Bałtykiem. Od października 1939 r. minister bez teki w rządzie RP na Uchodźstwie. Zmarł w 1960 r. w Londynie.	

Na podstawie: W. Wysocki, W. Cygan, J.J. Kasprzyk, *Legiony Polskie [...]*, Warszawa 2017, s. 43, 52, 61, 80.

Zadanie 22. (0-1)**Źródło 1. Fragment wspomnień**

Doskoczyłem do okna i widzę, jak kilka kompanii niemieckiego wojska dobrze uzbrojonego maszeruje przez ulicę i śpiewają – „Die Wacht am Rhein”¹. Widzę, że wojska skręcają z ulicy Wiktorii na ulicę Berlińską. Niebawem będą przechodziły koło Bazaru, gdzie Paderewski mieszka. Tam może się stać jakie nieszczęście, bo Niemcy będą chcieli znowu chorągwie Ententy zrywać, ten pochód pachnie mi rozlewem krwi. Na powstanie nie jesteśmy dostatecznie przygotowani, a w razie gdyby Niemcy nas zaatakowali, trzeba będzie walkę z nimi stoczyć, więc pośpieszę za nimi. Zobaczyłem, czy rewolwer dobrze nabity, drugi włożyłem do kieszeni i w imię Boże wybiegłem na ulicę.

¹ „Straż na Renie”.

Teksty źródłowe do nauki historii w szkole, nr 51, oprac. T. Jędruszczak, Warszawa 1960, s. 3.

Źródło 2. Plakietka z epoki

<https://pl.wikipedia.org>

Rozstrzygnij, czy na plakietce przedstawiono godło oddziału walczącego w powstaniu, o którym mowa w tekście. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do obu źródeł.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

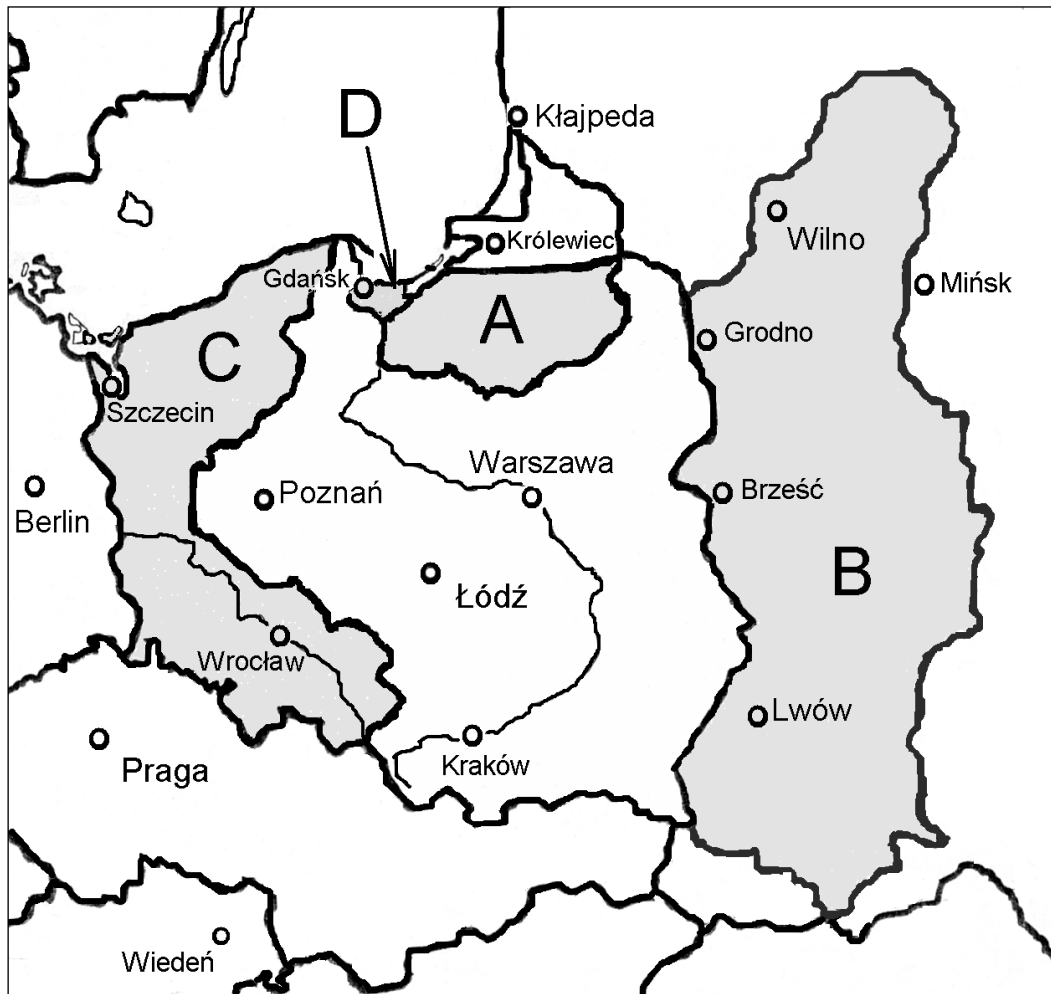
.....

.....

Zadanie 23. (0–2)

23.

0–1–2

Mapa ziem polskich po II wojnie światowej

Na podstawie: *Wielki atlas historyczny*, Warszawa 2002/2003, s. 149.

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Zaznacz **P**, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo **F** – jeśli jest fałszywe.

1.	Obszar zaznaczony na mapie literą D należał do Niemiec przed wybuchem II wojny światowej.	P	F
2.	Obszary oznaczone na mapie literami A i C były w powojennej Polsce nazywane Ziemiami Odzyskanymi.	P	F
3.	Polska utraciła tereny oznaczone na mapie literą B w wyniku postanowień konferencji poczdamskiej.	P	F

Ulotka z epoki

<http://www.sowiniec.com.pl>

Rozstrzygnij, czy ulotka była przykładem propagandy władz komunistycznych. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do własnej wiedzy i treści źródła.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 25. (0–3)

25.
0–1–
2–3

Rysunek satyryczny z epoki

Tłumaczenie: Przewrót; Wschodnie Niemcy, Czechosłowacja, Węgry, Polska, ZSRS, Bułgaria.

[https://\[...\].unc.edu](https://[...].unc.edu)

Wyjaśnij wymowę rysunku, interpretując jego dwa elementy graficzne. W odpowiedzi uwzględnij kontekst historyczny.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

BRUDNOPIS
(nie podlega ocenie)

HISTORIA

Poziom rozszerzony

Formuła 2023

HISTORIA

Poziom rozszerzony

Formuła 2023

HISTORIA

Poziom rozszerzony

Formuła 2023

